

NOTAT

Til: Regionsrådsformanden, Koncerndirektionen og Social- og
Psykiatriudvalget

Dato: 6. april 2021

Redegørelse om håndtering af situationen med COVID-19 i Den Sociale Virksomhed

Status april 2021

Denne status er en opfølgning på redegørelse fra maj 2020 om håndteringen af Coronakrisen i Den Sociale Virksomhed (DSV).

Vi oplevede en rolig sommer 2020 og start på efteråret uden smitte og med en forholdsvis 'Corona-almindelig hverdag' på tilbuddene. Fra oktober måned begyndte smitten at stige blandt personale og beboere.

Sidste del af efteråret og vinteren har for mange – såvel beboere som medarbejdere og ledere – været en lang og hård periode at være i. Der har samtidig været en kæmpe velvilje til i fællesskab at løse de forskellige problematikker lige fra håndtering af den omlagte hverdag, bekymrede borgere og personale, udbrudshåndtering, uddannelse af egne podere til systematisk test og gennemførelse af vaccination. Det bliver uddybet nærmere i denne statusopfølgning.

Smitte blandt beboere og personale

Der har i alt pr. 15/3 2021 været 81 smittede beboere på DSV's tilbud. Heraf 14 børn. Antal smittede skal ses i forhold til, at der er godt 600 døgnpladser på tilbuddene i DSV. Tre tilbud har haft over ti smittede. Solgaven, der er et botilbud for ældre blinde og svagsynede med en gennemsnitsalder tæt på 90, har været hårdest ramt med i alt 23 smittede og heraf ni døde. Der har ikke været Corona-relaterede dødsfald på andre tilbud i DSV.

Tre tilbud har haft mellem fem og ti smittede beboere, og tre tilbud under fem. De resterende ti tilbud har ikke haft smittede beboere/brugere.

Alle tilbud har haft smittet personale. Der har i alt været 180 konstaterede smittede svarende til lidt under 10 pct. af det samlede antal medarbejdere i virksomheden. Hertil kommer en stor gruppe medarbejdere, der har været hjemme med mistanke om smitte, enten fordi de har været nære kontakter, eller fordi de har haft symptomer på Covid-19.

Udover pasning og pleje af beboere med Covid-19 har mange tilbud været udfordret af beboere og personale, som har været udpeget som nære kontakter. At skulle isolere en eller flere beboere kan være svært, og det har givet vanskeligheder med personaledækning. Det kan også være meget frustrerende at være hjemsendt på grund af mistanke om smitte, når man ved, at kollegerne har travlt på arbejdet.

Besøgsrestriktioner

Hen over sommeren blev besøgsrestriktionerne ophævet på tilbuddene i DSV til glæde for både beboere og pårørende.

I september blev der imidlertid på baggrund af stigende smitterisiko for Covid-19 og deraf påbud fra Styrelsen for Patientsikkerhed genindført midlertidige besøgsrestriktioner på tilbud beliggende i en række hovedstadskommuner. Der har dog været flere undtagelser fra reglerne end i foråret, hvilket har betydet, at beboerne i højere grad end i foråret har kunne få besøg. Restriktionerne er – med en mindre opblødning – fortsat gældende bortset fra de tre tilbud, hvor mere end 80 pct. af beboerne er vaccineret.

Besøg skal foregå på udearealerne, hvis ledelsen har vurderet, at beboere og medarbejdere tilhører en risikogruppe. Men det er fortsat i såkaldt kritiske situationer og også ved besøg af en- to udpegede besøgs personer muligt at gennemføre besøg indendørs med overholdelse af de sundhedsfaglige retningslinjer.

Besøgsforbuddet omfatter ikke nære pårørende til børn under 18 år. Og kritiske situationer skal på det sociale område også forstås som forældres eller andre nære pårørendes besøg hos en voksen med en sådan kognitiv funktionsnedsættelse, at personen mangler evnen til at forstå og acceptere formålet med besøgsrestriktionerne og dermed har et helt særligt behov for besøg.

I slutningen af december 2020 udstedte Social- og Indenrigsministeriet en ny bekendtgørelse, som forbedrede muligheder for besøg. Beboerne kunne nu få besøg i egen bolig af yderligere én person – foruden de to faste besøgs personer.

På botilbud, hvor beboerne har egne indgange til boligen, har det været muligt at have en lempeligere tilgang til besøgsrestriktionerne.

På socialpsykiatriske botilbud foretrækker mange pårørende at mødes på fællesarealer, fordi beboernes boliger er små og ofte rodede til. Den mulighed har de længe været afskåret fra, fordi besøg kun kan foregå i beboerens egen bolig.

Hjemmebesøg hos pårørende har fundet sted i hele perioden, hvor konkrete aftaler er indgået med den enkelte familie.

Reaktioner på besøgsrestriktionerne

For nogle beboere med kognitiv funktionsnedsættelse er det meget svært at forstå, at der stadig er restriktioner, når der ikke er nogen syge.

Nogle børn og unge har været kede af, at de ikke har kunnet få besøg af deres venner.

Generelt har de pårørende været meget forstående. Nogle har været ængstelige, og det har krævet en del ekstra timer i telefonen.

I takt med, at beboerne og personalet er blevet vaccineret, er presset steget fra især pårørende om at få fjernet besøgsrestriktioner. Det er blevet yderligere forstærket af, at det netop er blevet muligt på tilbud med mere end 80 pct. vaccinerede beboere, jf. Sundhedsstyrelsens nye anbefalinger for vaccinerede personer. DSV opfordrer dog fortsat til, at tilbuddene indretter besøgs-mulighederne efter mindst mulig kontakt på tværs af huset og opfordrer gæster til at være ny-te-stede.

Dagligdagen på tilbuddene

Forsamlingsloftet på først ti og siden fem personer gælder ikke for beboere på sociale tilbud, men derfor har hverdagen alligevel skullet indrettes efter at minimere smitterisikoen. Det har betydet, at beboere og personale har været afskåret for samvær på tværs af afdelinger.

Der har også skullet tænkes i 'Corona-sikre' planer for afholdelse af arrangementer fx i forbindelse med jul og nytår.

Nogle tilbud har været meget udfordret af den omlagte dagligdag, andre mindre. Den lange periode uden dagtilbud har for mange været svær. Beboerne har også skullet lære nye – og vedligeholde – rutiner om brug af værnemidler og ophold i egen bolig frem for på fællesarealer.

Nogle tilbud har været hårdt ramt af smitte med Covid-19 og har dermed været meget udfordret af at skulle håndtere isolation af beboere og få vagtplaner til at hænge sammen. Det har i perioder i høj grad påvirket hverdagen for både beboere og medarbejdere.

Beboere, som er mere vant til at klare sig selv, har været meget afhængige af, at personalet har sat aktiviteter i gang i og uden for huset.

De største udfordringer i dagligdagen på tilbuddene har herudover drejet sig om:

- Konfliktsituationer imellem beboerne om at følge restriktioner
- Udadreagerende adfærd på grund af angst for sygdom, kedsomhed og afsavn
- Begrænset sociale aktiviteter og manglende samvær
- Bekymringer og afsavn hos beboerne, som har krævet ekstra omsorg og støtte fra personalet
- Pladsmangel i forhold til nye afstandskrav og opdeling af borgere og personale

På de (få) tilbud, hvor beboerne (og størstedelen af personalet) er vaccineret, er den almindelige hverdag begyndt at vende tilbage, og angsten for at blive smittet er stærkt aftaget.

Faglig kvalitet og nye løsninger

Alle tilbud har i perioden haft fokus på en Corona-sikker drift, hvor sikkerhed og helbred er kommet i første række. Det har for mange betydet, at en række udviklingsopgaver er sat på standby. Nogle tilbud giver også udtryk for, at den faglige udvikling og kvalitet har lidt under, at pandemien har været hovedfokus.

Et tilbud for unge med psykiske lidelser beskriver fx, hvordan det har været en udfordring i forhold til selvstændiggørelse af de unge, at de ikke har kunnet komme uden for matriklen. De 'har levet i en osteklokke', så meget af den træning, som foregår ude i samfundslivet, ikke har været mulig.

Systematiske test

I løbet af efteråret kom udmeldingen om, at alle medarbejdere med borgerkontakt på de regionale arbejdspladser skulle have tilbud om test for Covid-19 med faste intervaller. DSV valgte i samarbejde med psykiatrien at opbygge et fælles udkørende podeteam bestående af et antal medarbejdere fra såvel DSV som RHP.

I perioden inden jul blev medarbejderne tilbudt test hver 6. uge. Testintensiteten blev herefter, efter politisk ønske, sat op til ugentlige test. DSV's beredskabsgruppe besluttede i den forbindelse at uddanne lokale podere på alle tilbud, og dermed stoppede det gode samarbejdet med psykiatrien. Der blev på kort tid uddannet lokale podere, og de har siden 1. februar stået for test af medarbejderne på deres eget tilbud.

Generelt er der blandt medarbejderne blevet taget godt imod tilbuddet om at blive testet med jævne mellemrum. På enkelte tilbud har nogle medarbejdere ikke været glade for at teste eller blive testet af kolleger. Det er en løbende ledelsesopgave at forklare og motivere medarbejderne til at få taget testen – enten på tilbuddet eller ved at benytte sig af de øvrige testmuligheder

Udbrudshåndtering

I løbet af efteråret – og særligt fra midt november 2020 til og med januar 2021 – steg smittetrykket i hele landet, hvilket betød, at der også kom betydeligt flere smittede medarbejdere og på nogle tilbud også smittede borgere. Det toppede i slutningen af december, hvor ni tilbud var i udbrudshåndtering.

Udbrudshåndtering

Når et tilbud rammes af smitte med Covid-19 – uanset om det er beboere eller medarbejdere – skal tilbuddet i udbrudshåndtering. Det indebærer udpegning af test og isolation af nære kontakter – og test af både medarbejdere og beboere hver 7. dag, indtil der ikke længere bliver fundet smitte.

Akutberedskabet har gennem hele forløbet stået for test af borgere, der har været mistænkt for smitte og test af nære kontakter blandt beboerne, hvis der er konstateret smitte.

Akutberedskabet stod i starten også for test af øvrige beboere og medarbejdere på tilbuddene. Det foregik i et godt og konstruktivt samarbejde, men der var ofte lange ventetider på at få podebilen ud. DSV's beredskab besluttede derfor at uddanne og etablere vores eget udkørende podeteam, som kunne teste i forbindelse med udbrud. Og da den systematiske test af medarbejdere blev ugentlig, og der dermed blev uddannet podere på alle tilbud, blev det fra 1. marts besluttet, at testopgaven kunne overtages af podere på de enkelte tilbud. Det udkørende team blev dermed nedlagt.

Primo april 2021 er udbrudsintensiteten faldet betydeligt.

Sommerhus til isolationspladser

Nogle beboere har af forskellige grunde svært ved at blive i egen bolig, hvis de bliver smittet. For at være sikre på at kunne isolere smittede beboere på forsvarlig vis, lejede vi fra december et sommerhus til formålet. Sommerhuset er blevet benyttet til isolation et par gange og til adspredelse i hverdagen for en lille gruppe beboere.

Vaccination

I takt med stigende smitte har flere tilbud oplevet frustrerede pårørende, som har presset på for at få en dato for udrulning af vaccination på det konkrete tilbud. Det gjorde sig især gældende på Solgaven, hvor beboerne har meget høj alder, og hvor de var ramt af et omfattende smitteudbrud over jul og nytår. Men også på andre tilbud har der været – og er aktuelt – mange henvendelser fra pårørende om vaccination og prioritering af rækkefølgen.

Forud for udrulningen af vaccinationer i DSV blev vi af CSU bedt om at prioritere vores 19 tilbud efter målgruppernes sårbarhed. Tilbuddene blev inddelt i tre kategorier, og den absolutte første-

prioritet var botilbuddet Solgaven på grund af målgruppens meget høje alder i kombination med synshandicap, som kan gøre det svært at overholde afstandsregler.

Behovet for vaccination på Solgaven blev yderligere forstærket efter et større smitteudbrud over jul og nytår blandt beboere og personale. Det affødte en del undren og også utilfredshed fra pårørende, fordi Solgaven ikke var kommet med i allerførste vaccinationsrunde kort efter jul, hvor plejehjemsbeboere blev vaccineret.

De første vacciner i DSV blev givet på Solgaven den 13. januar 2021 og omfattede samtlige beboere, som kunne vaccineres, og en stor del af personalet. Vaccinationen foregik på selve tilbuddet med assistance fra en praktiserende læge og regionens vaccinationsteam.

Beboere fra yderligere to tilbud – Jonstrupvang og Bredegaard – blev også vaccineret med første stik i januar.

Primo april er stort set alle voksne beboere, der har ønsket det, blevet vaccineret mod Covid-19.

Fra uge 6 blev det muligt at tilbyde et stort antal DSV-medarbejdere (ca. 1.200) vaccination med AstraZeneca-vaccinen. I den forbindelse gik vi over til at medarbejderne selv skal booke tid via vacciner.dk. Primo april er det fortsat uvist, hvorvidt vaccinationen med AstraZeneca genoptages.

Fokus på hygiejne

DSVs øgede fokus på hygiejne i forlængelse af pandemien – og den generelle betydning heraf også efter Corona – har ført til et nyt og godt samarbejde med de regionale hygiejnesygeplejersker. Der er ved at blive opbygget en mere formaliseret hygiejneorganisation i DSV.

Organisering og beredskab

Organiseringen af kriseberedskabet i DSV har været det samme siden starten af marts 2020, men mødeintensitet har varieret og været mindre hen over sommeren, hvor smitten var lav.

På nuværende tidspunkt mødes DSV's beredskabsgruppe tre gange ugentligt, og der er online statusmøder med tilbuddenes ledelser to gange om ugen. To-tre gange om ugen suppleres statusmøderne med informationsmails til tilbuddene, som også formidles på intranettet. Tilbuddene udtrykker generelt tilfredshed med informationsniveauet.

Rutinerne i forhold til at holde virtuelle møder er efterhånden stor, og de kan holdes meget effektivt (15-30 minutters varighed).

Der har generelt været et godt samspil mellem fællesadministration og tilbud, selv om vi ikke har kunnet mødes fysisk. Der har fra alle sider været en stor velvilje og fleksibilitet til at få løst opgaver og problematikker.

Alle i fællesadministrationen har arbejdet hjemme i en væsentlig del af perioden og siden december på 'fuld tid'.

Personalets håndtering af perioden

Overordnet set har medarbejderne været meget fleksible og løbende tilpasset sig ændringer i arbejdsgange og restriktioner. Mange har taget et kæmpe slæb. Nogle ledere beskriver, hvordan flere medarbejdere 'er trådt i karakter'.

Den lange periode, hvor beboerne kun har været hjemme på botilbuddene, har været meget krævende. Og en del medarbejdere har været hårdt belastet af smitteudbrud på tilbuddet.

Mange savner deres kolleger fra andre afdelinger, ligesom hjemsendte medarbejdere kan føles langt væk.

Nogle tilbud giver udtryk for tydelig mistrivsel blandt medarbejderne. De mangler fælles samvær og fælles faglige refleksioner. Nogle peger også på manglende kursus- og uddannelsesaktivitet.

Medarbejdernes forskellige personlige holdninger til Covid-19 har på nogle tilbud skabt nye konflikter mellem medarbejderne. Der er både medarbejdere, der er meget Corona-forskrækkede, men også dem, der opfatter sygdommen som en gang influenza. Imellem de to yderpunkter placerer medarbejderne sig i alle mulige positioner. Det kræver et stort ledelsesmæssigt fokus, da det meget hurtigt kan udvikle sig til konflikter om, hvad der er tilladt og muligt, og hvad der ikke er tilrådeligt i den daglige kontakt med beboerne og i det daglige arbejde.

For mange er det en stor udfordring at gå med værnemidler hele dagen. Mange medarbejdere er godt trætte af det.

Teststrategi og udbrudshåndtering fylder ikke længere på samme måde blandt medarbejderne som i begyndelsen af pandemien. Mange medarbejdere sætter stor pris på at kunne blive testet ugentligt samt at være påbegyndt vaccination. Den aktuelle pausering af vaccination med Astra-Zeneca-vaccinen skaber selvsagt bekymring blandt medarbejderne. Og det er uvist, hvordan det vil påvirke den fremtidige tilslutning til at lade sig vaccinere.

Ledelse i perioden

Ledelsesopgaven har til tider været hektisk og har trukket mange veksler for at få taget hånd om de mange forskellige opgaver. Nogle ledere oplever, at der er blevet trukket en del mere på dem i forhold til den daglige drift

Der er blevet brugt mange kræfter på intern kommunikation, og der har skullet kommunikeres på mange forskellige måder for at ramme alle – også fordi det fysiske samvær på tilbuddene har været stærkt begrænset. De mange udmeldinger, ændringer og nye arbejdsgange har krævet tid at finde rundt i og få taget hånd om.

Økonomiske konsekvenser

Som i alle andre dele af samfundet, har Covid-19 også haft økonomiske konsekvenser for DSV. Der har både været ekstra lønudgifter, ekstra driftsudgifter og tabte indtægter. Til gengæld har der også – i et mindre omfang – været sparede udgifter.

Alt i alt beløber det sig til en påvirkning af DSV's regnskab for 2020 på godt 17 mio. kr. Det er forventningen, at påvirkningen kan holdes inden for virksomhedens egen ramme og opsparede midler fra tidligere år, så det ikke bliver nødvendigt at lade taksterne stige og dermed lægge udgifter over på kommunerne.